

YES! Global Issues Programme 2013:

Overzicht van opdrachten en vraagstukken

Worldschool
augustus 2013

Het YES! Global Issues Programme 2013 beslaat meer dan honderd opdrachten en vraagstukken, binnen zes verschillende onderzoeksprogramma's. In deze brochure vind je hiervan een overzicht.

Het meest actuele overzicht is te vinden op de website van het programma, www.yeswiki.nl. Op de site staan ook uitwerkingen, verwijzingen naar de kennisbank en naar methodologische hulp.

In het YES! Global Issues Programme is voor leerlingen uit de bovenbouw HAVO en VWO.

- Leerlingen werken met hulp van professionals aan oplossingen;
- zij doen onderzoek over een maatschappelijk vraagstuk;
- verkennen hun toekomstperspectief;
- en ontwikkelen en gebruiken onderzoekvaardigheden.

Het YES! Global Issues Programme in het kort:

1. Profielwerkstukken en praktische opdrachten in de bovenbouw van HAVO en VWO die echt ergens over gaan.

2. Zes onderzoeksprogramma's en aan elk onderzoeksprogramma zijn partners en opdrachtgevers verbonden en niet de eerste de beste! Universiteiten, hogescholen, ministeries, bedrijven, particuliere initiatieven hebben zich aan de onderzoeksprogramma's verbonden.

3. Selecteer een van de meer dan 100 vraagstukken en zet er een eigen onderzoek bij op. Of bedenk een eigen onderzoek binnen een onderzoeksprogramma.

4. Je mag de Global Issues Conference 2013 bezoeken: de grote startdag voor het programma.

5. Per onderzoeksprogramma afgestemde ondersteuning met extra studiedag, 'dating' met deskundigen en andere hulp.

6. Websites bij de onderzoeksprogramma's met kennisbanken en methodologische hulp

7. Een afsluitende leerling conferentie, eind maart/begin april 2014, waar je de resultaten van jouw onderzoek presenteert aan de opdrachtgevers, deskundigen en belangstellenden

Zie www.yeswiki.nl voor de opzet en het programma van de conferentie! Deze folder gaat alleen over de aanleidingen om de conferentie te bezoeken, en is bedoeld voor leerlingen en docenten. Selecteer een van de vraagstukken voor een praktische opdracht of een profielwerkstuk. Leerlingen bezoeken de conferentie om een begin te maken met het eigen onderzoek. Ook is de conferentie te gebruiken om actief te zoeken naar een onderzoeksvraag waar leerlingen zich voor willen inzetten.

Hoe kies je een opdracht?

Voor een uitvoerige beschrijving van de opdrachten uit het Global Development Programme moet worden ingelogd op www.worldschool.nl. Op elke school in het Worldschool Network is een contactpersoon met kennis hierover. Het gaat om opdrachten die verzameld zijn voor de projecten Consultancy, research & design (CRD) en Global Educational Network for Entrepreneurs (GENE). Het keuzeprocess voor deze opdrachten verloopt online via www.worldschool.nl. Voor de andere onderzoeksprogramma's worden de gekozen opdrachten door Worldschool geïnventariseerd, na afloop van de YES! Global Issues Conference van 7 oktober 2013.

De zes onderzoeksprogramma's zijn:

1. Climate and Energy Research – science
2. Climate and Energy Research – scenarios, policy and politics
3. European Values
4. Global Development Programme (1): project Consultancy, Research & Design (CRD)
5. Global Development Programme (2): Global Educational Network for Entrepreneurs (GENE)
6. Art & Identity

Op www.yeswiki.nl wordt over de programma's voortdurend informatie toegevoegd over de verdere ondersteuning, data van extra studiedagen, maatschappelijke partners, e.d.

1. Climate and Energy Research – science

Onderzoeken en ontwerpen over klimaat en energie vanuit de techniek en de natuurwetenschappen

Welke bijdragen leveren wetenschap en techniek op het gebied van Europa en het Klimaat als het gaat om bijvoorbeeld: water/veiligheid, energie/energiebesparing, voeding en landbouw, de urbane samenleving/ CO2 neutrale steden? Ook de klimaatwetenschap zelf kan in dit onderzoeksprogramma onderwerp zijn: Hoe en waar wordt klimaatverandering onderzocht? Wat wordt onderzocht? Welke resultaten?

De opdrachten; maak een keuze

Je wordt in dit onderzoeksprogramma hartelijk uitgenodigd om een van de onderstaande opdrachten te kiezen, en daar een onderzoeksvraag bij te ontwikkelen. Maar je kunt - als je dat wilt - ook kun je een eigen onderzoek opzetten dat binnen het programma past.

Dit programma heeft algemene vraagstukken en vraagstukken bij vier deelthema's: Co2 Neutrale stad; Energie/energiebesparing; Water/veiligheid; Voeding en landbouw/duurzaam produceren.

Algemeen

A01. Hoezo klimaatverandering?

Zet in je onderzoek alle harde feiten over klimaatverandering, en de rol van de mens daarbij, op een rij. Je wilt erachter komen hoe ernstig de problematiek is en hoe groot de kans is dat klimaatsceptici gelijk hebben. Het gaat om harde feiten, je gaat dus uit van een natuurwetenschappelijke invalshoek. Rapporteer je bevindingen in de vorm van een populair-wetenschappelijk artikel dat ook begrepen kan worden door mensen die niet uit de beta-hoek komen.

Deelthema CO2 neutrale stad

A11. Groene muren, groene daken, groene steden

De stad als klimaatsysteem is nauwelijks onderzocht. Zo is pas recentelijk begonnen met metingen in de stad naar het Urban Heat Island Effect. De gedachte is dat de stenige en weinig groene en waterrijke binnensteden een hitte-eiland zijn, waar 's nachts de temperatuur in warme perioden wel tot tien graden Celsius hoger kan zijn. Hoe kan meer 'groen in de stad' bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving?

A12. Voer een klimaatscan voor je eigen gemeente uit

Het is noodzakelijk om het probleem van de klimaatverandering zo klein mogelijk te maken

(mitigatie). Maar het klimaat zal veranderen, we zullen ons daarop moeten voorbereiden (adaptatie). Hoe zou je de effecten van de komende klimaatverandering kunnen verminderen en/of verzachten (infrastructuur, water en veiligheid, urban heat effect, gezondheid, landbouw)? Onderzoek dit lokaal of regionaal door middel van het uitvoeren van een kritische klimaatscan. Hoe is de stand van zaken en is dit in jouw ogen voldoende?

Deelthema Energie/energiebesparing

A21. Kernenergie, een stralende toekomst?

Europa is op weg naar samenlevingen zonder fossiele brandstoffen. Uit noodzaak: de fossiele voorraden zijn eindig. Uit noodzaak: de klimaatverandering maakt een drastische vermindering van de uitstoot van broeikasgassen noodzakelijk. Zou kernenergie een positieve bijdrage aan het oplossen van het klimaatvraagstuk kunnen leveren?

A22. Smart grids, slimme netwerken

De duurzame energie van de toekomst zal waarschijnlijk veel zonne- en windenergie bevatten. Nadeel hiervan is dat wind en zon als energiebron niet makkelijk regelbaar zijn: als er weinig wind of zon is, levert dat minder energie op dan als het waait en de zon schijnt. De vraag is daarom: hoe realiseer je niet goed regelbare energie binnen een stabiele, duurzame energievoorziening. Een van de mogelijkheden is het realiseren van smart grids. Onderzoek de werking van deze smart grids en kom van daaruit tot een analyse van de kosten en de baten van smart grids.

A23. Alternatieven, nu en in de nabije toekomst

We kunnen de maatschappij niet meer voorstellen zonder energie. Tot nu toe haalden we deze voornamelijk uit fossiele brandstoffen. Op den duur zullen deze opraken. Bovendien zal de uitstoot van broeikasgassen drastisch moeten worden verminderd. We zijn dus op zoek naar alternatieve energiebronnen. Welke verschillende vormen van alternatieve energie bestaan er al, welke zitten nog in een experimenteel stadium, welke kunnen we op korte termijn verwachten? Maak een kritische analyse en overzicht van diverse aspecten (precieze werking, kosten, energieopbrengsten, vermindering CO₂ uitstoot, mogelijke schaalvergroting, mogelijke toepassingen, ervaringen).

A24. De E - reader is een zegen voor het klimaat?

Voor elektronische boeken hoef je geen bomen te kappen. De e-reader als milieubewust alternatief voor het papieren boek: minder CO₂ - uitstoot en besparing van water. Is de e-reader beter voor het milieu vergeleken met papieren boeken en kranten? Is digitaal lezen per definitie beter dan papier? Hoe bepaal je/ bereken je/ vergelijk je de milieubelasting van producten?

A25. To a low -carbon Europe

Welke opties hebben we op lange termijn om Europa van energie te voorzien? Hernieuwbare energie zoals wind op zee, biomassa, zon, water? Moeten we investeren in internationale stroomverbindingen? Met bijvoorbeeld zonne-energie centrales in de Sahara, groene energie uit Spanje, waterkracht uit Noorwegen, windmolenparken in de landen rond de Noordzee? Of moeten we decentraal denken, aan lokaal geproduceerde energie door een Lokaal Duurzaam Energiebedrijf, aan steden en gebouwen als kleine energiecentrales. Wordt het fossiele tijdperk ingewisseld voor een waterstofeconomie? Welke scenario's zijn denkbaar, welke (technische) problemen worden er door opgelost, welke (technische) problemen worden er door opgeroepen, wat voor consequenties hebben ze?

A26. Je schooltas als energiecentrale?

Ontwerp een multifunctionele schooltas die je bijvoorbeeld zou kunnen gebruiken om een mobieltje op te laden ... De tas geeft tevens uitdrukking aan hoe jij de duurzame toekomst van jouw Europa ziet.

Deelthema water/veiligheid

A31. De Nederlandse kust in 2040: ingeklemd tussen zoet en zout.

Nederland dankt zijn bestaan aan een voortdurende strijd tegen het water. Onze kustgebieden zullen de komende jaren steeds zwaarder onder druk komen te staan door de verandering van het klimaat. Denk aan de zeespiegelstijging, bodemdaling, verzilting van grondwater, hoogwater in riviergebieden. Hoe zou idealiter een duurzaam kustbeheer van ons land er in 2040 uit moeten zien?

A32. Het Waddengebied als Unesco Wereld Erfgoed gebied en de klimaatverandering.

Het Waddengebied is een uniek en schitterend natuurgebied met een grote internationale betekenis. Het gebied verandert op versnelde wijze als gevolg van veranderingen in klimaat, invasies van exoten en de toevoer van vervuilende stoffen. Op welke wijze moeten we met dit natuurgebied omgaan zodat we de natuur in dit gebied kunnen behouden of herstellen? Wat zijn de gevolgen en de kansen van klimaatverandering voor het Waddengebied?

Deelthema landbouw/voeding

A41. De mogelijkheden en grenzen van biobrandstof

Ontwerp een regionaal systeem van gebruik van biobrandstof als vervanging van aardgas (bijvoorbeeld in je eigen regio), beschrijf de technische voorzieningen die nodig zijn en beantwoord daarbij ook de vraag of jullie systeem het bestaande, landelijke netwerk in de gekozen regio volledig kan vervangen. Maak daarbij ook een kosten-baten analyse die laat zien of (en wanneer) het ontworpen systeem economisch rendabel zou zijn.

A42. Mogen we nog wel dieren eten in tijden van klimaatcrisis?

Dankzij de nieuwste gegevens weten we wat de rol is van ons voedingspatroon. De mens als omnivoor zorgt voor zeven keer zoveel broeikasgassen vergeleken met een vegetarisch menu. Moeten we de vleesproductie en –consumptie radicaal anders gaan benaderen? 'Mogen we nog wel vlees eten, of niet? En zo ja, wat voor vlees mag het zijn? Moeten we ons collectief bekeren tot kunstvlees uit soja, algen of insecten? Voor sommigen ligt de toekomst eerder in een vegetarisch dieet, om gezondheidsredenen en vanuit dierenwelzijn. Maar of dat echt een oplossing biedt voor de wereld, waar de helft van de bevolking nog steeds onvoldoende eiwitten binnenkrijgt, staat te bezien.'

Ontwerp een goed doorgerekend model voor een of meer van de alternatieven voor vlees (kunstvlees, insecten, vegetarisch) op een schaalniveau van je eigen keuze: Nederland, Europa of mondiaal. Heb jij het ei van Columbus als het gaat om bestrijden van zowel de klimaatcrisis als de voedselcrisis?

2. Climate and Energy Research – scenarios, policy and politics

Onderzoeken en ontwerpen van toekomstscenario's, beleid en politiek over klimaat en energie

Welk beleid moet worden gevoerd om tot een stabiele energievoorziening in Europa te komen? Hoe is de samenhang tussen Europees, nationaal en lokaal beleid als het om klimaatkwesties gaat? Kun je helpen bij het ontwikkelen van realistische toekomstscenario's? Zie je kans om een prototype voor een Nederlands beleidsplan te ontwikkelen bij een subthema van Europa en klimaat, zoals bijvoorbeeld (!) water, voeding, energiebesparing?

De opdrachten; maak een keuze

Je wordt in dit onderzoeksprogramma hartelijk uitgenodigd om een van de onderstaande opdrachten te kiezen, en daar een onderzoeksvraag bij te ontwikkelen. Maar je kunt - als je dat wilt - ook kun je een eigen onderzoek opzetten dat binnen het programma past.

Dit programma heeft algemene vraagstukken en vraagstukken bij vier deelthema's: Co2 Neutrale stad; Energie/energiebesparing; Water/veiligheid; Voeding en landbouw/duurzaam produceren.

B01. Duurzame energie en de oplossing van de economische crisis

Onderzoek of de volgende stelling waar is: 'Spoedige implementatie van een decentraal en duurzaam energie systeem in Europa is tegelijkertijd ook een van de krachtigste manieren om de economische crisis in Europa op te lossen.'

B02. Gezocht: Scenario's voor energietransitie op alle niveau's

Voor de overgang naar duurzame energie zijn scenario's nodig en er is een grote behoefte bij opdrachtgevers en partners van dit onderzoeksprogramma om daar scenario's van jonge mensen voor te zien, die dan met de eigen scenario's vergeleken kunnen worden. Kies eerst op welk niveau je het scenario wilt ontwikkelen: plaatselijk (je eigen woonplaats bijvoorbeeld), regionaal, landelijk, Europees of mondiaal. Kies dan een einddatum; bijvoorbeeld 2020, 2040, 2070. Beslis ook hoeveel procent duurzame energie op die datum gerealiseerd moet zijn (of doe onderzoek naar een haalbaar percentage). En ontwikkel bij deze keuzen een scenario. Maak bijvoorbeeld gebruik van backcasting.

B03. De balans van winst en verlies bij energietransitie

Is er een (schijnbare?) tegenstelling tussen economische ontwikkeling en de noodzaak om de samenleving klimaatneutraal te maken? Zijn er sectoren/ activiteiten in de samenleving die winnen bij een transitie naar een klimaatneutrale economie? Welke opvattingen zijn er met betrekking tot

economie en: ' klimaatneutraal, groen, duurzaam, cyclisch, cradle to cradle , nieuwe business modellen,enz.'. Zijn er sectoren/ activiteiten die verliezen bij een transitie naar een klimaatneutrale economie? Hoe kan de balans tussen winst en verlies worden verbeterd, hoe kunnen verliezen worden beperkt of gecompenseerd, en hoe kunnen winsten worden vergroot? Schrijf hierover een op onderzoek gebaseerd advies (voor het Ministerie van Infrastructuur en Milieu).

B04. Een stabiel klimaat- en energiebeleid in Nederland?

Waarom lukt het in andere landen (zoals Engeland, , Duitsland, Denemarken) wel om een stabiel klimaat- en energiebeleid te voeren en in Nederland niet? Wat wordt verstaan onder een stabiel klimaat- en energiebeleid? Vanuit welke verschillende visies kan dit worden geformuleerd? Waardoor wordt dit beleid gekenmerkt, hoe komt dit beleid tot stand, wie zijn de 'drivers of change' en de 'barriers' en wat kunnen we hiervan leren voor de Nederlandse situatie?

Deelthema CO2 neutrale stad

B11. Jouw gemeente en de uitvinding van het wiel

Overal in de wereld zijn gemeenten bezig met het ' uitvinden' van de duurzame, klimaatneutrale stad. Moet overal het wiel worden uitgevonden of kunnen we van elkaars ervaringen en inzichten leren? Wat is de kracht van het beleid in jouw gemeente, wat kunnen anderen leren van deze aanpak? Op welke manieren zijn andere steden (in Nederland, in Europa) bezig met het zoeken naar oplossingen voor het klimaatvraagstuk en wat zouden wij van hen kunnen leren? Zouden de internationale contacten van een school ook gebruikt kunnen worden om dit te onderzoeken?

B12. Draagvlak voor klimaatbeleid

Welke factoren bepalen het maatschappelijk en politiek draagvlak voor (verdergaand) klimaatbeleid? Zijn er mogelijkheden om deze factoren te beïnvloeden en wat zijn deze? Onderzoek dit op lokaal niveau. Wat weten de inwoners van jouw gemeente over het klimaatvraagstuk en in hoeverre maken ze zich daar zorgen over, speelt het een rol bij de keuzes (qua wonen, werk, mobiliteit, voeding,?) die ze maken? Is het wel een gespreksonderwerp? Wat weten zij van de klimaatambities van de gemeente? Op welke manieren krijgen zij informatie over het klimaatbeleid van de gemeente? Hoe groot is het draagvlak voor het klimaatbeleid van de gemeente? Op welke manieren kun je de betrokkenheid van de inwoners bij het ontwikkelen van een klimaatbeleid, bij het 'uitvinden' van een duurzame samenleving, vergroten? Wat vinden de inwoners hier zelf van? Hoe ontstaat verbondenheid, betrokkenheid bij de zoektocht naar oplossingen voor het klimaatvraagstuk op lokaal, (nationaal en internationaal) niveau?

B13. De stad van de toekomst

In Nederland woont 82% van de bevolking in de stad. Meer dan de helft van alle CO2 uitstoot ontstaat in en rondom de steden. Reden genoeg om bij de aanpak van klimaatverandering te beginnen in de stad. Hoe zal de duurzame stad van de toekomst er uit kunnen zien? Kun je die ideeën uitwerken voor een bestaande wijk?

B14. Het verbond voor groene scholen

Het klimaat verandert in snel tempo en dat heeft haar weerslag op de samenleving. Een klimaatneutrale organisatie neemt haar verantwoordelijkheid en zorgt dat zij hier niet meer aan bijdraagt. Zeker een schoolorganisatie zou hiervoor moeten kiezen: de toekomst is van haar leerlingen. Hoe bouw je een school om tot een duurzame, inspirerende en klimaatneutrale organisatie?

Deelthema Energie/energiebesparing

B21. Eerlijke handel in broeikas gassen?

Hoe werkt het Europese emissiehandel systeem: maak een kritische analyse van het huidige systeem en een rapport met aanbevelingen voor verbeteringen.

B22. Conflicten bij omschakeling naar duurzame energie?

De energievoorziening in de wereld is zeer kwetsbaar, zegt energieexpert en hoogleraar Coby van der Linde. Een omschakeling naar duurzame bronnen is noodzakelijk, maar gaat zeker in Europa veel te traag. „Iedereen veronderstelt dat de energietransitie op een harmonieuze manier zal verlopen. Dat lijkt me een mooi sprookje, maar ik geloof daar echt niet in.” Coby van der Linde windt er geen doekjes om. Zij is van mening dat de omschakeling naar duurzame energie met conflicten gepaard zal gaan. Dit soort grote veranderingen gaat niet zonder slag of stoot. Is dit een reële verwachting en zo ja: wat kunnen we verwachten? Kunnen we iets doen om conflicten te vermijden?

[Lees ook het artikel over 'Conflicten bij de omschakeling naar duurzame energie?'](#)

B23. Energiebesparing en armoedebestrijding

Een steeds groter wordende kostenpost voor een huishouden is de energierekening. In slecht geïsoleerde woningen is de situatie het ergst. Een grote groep mensen met een laag inkomen woont in zo'n slecht geïsoleerd huis. Voor ongeveer 1 miljoen Nederlanders zal de energierekening steeds moeilijker te betalen zijn. Er zijn daarom plannen voor het energieneutraal maken van woningen voor de laagste inkomens. Hoe zouden dergelijke plannen in jouw gemeente uitgewerkt moeten worden?

B24. Fiscale vergroening

Het principe 'de vervuiler betaalt' vindt brede morele acceptatie in de samenleving. Het tegenovergestelde van dit grondbeginsel wordt echter op dit moment bereikt bij de energiebelastingen: hoe meer men verbruikt, des te minder belasting betaalt men. Hoe zou je het belastingstelsel moeten vergroenen zodat het een instrument wordt om energiebesparing te stimuleren en hernieuwbare energie (zon, wind en dergelijke) concurrerend kan worden?

B25. Onderzoek naar draagvlak

Soms zijn er voor energiebesparing geen technische of economische bezwaren, maar alleen politieke. Waarom worden in theorie rendabele maatregelen voor energiebesparing niet/ te weinig genomen? Hoe kan rendabele energiebesparing effectief en efficiënt worden bevorderd? Hoe ziet het politieke draagvlak om maatregelen te nemen voor energiebesparing eruit? Onderzoek dit op lokaal niveau aan de hand van een masterplan dat je opstelt om op grote schaal bestaande woningen te isoleren.

Deelthema water/veiligheid

B31. Europees beleid voor 'onze' zeewaterspiegel?

"Niet alle landen hebben evenveel belang bij de problematiek van de stijging van de zeespiegel. Nederland wel. Door in Europees verband aan te schuiven kunnen we meer bereiken." Dit stelt Rene Goverde van het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Te beantwoorden (te onderzoeken) vragen daarbij zijn: Werkt dat? Hoe werkt dat? Wat zijn dilemma's? En welke oplossingen stel je voor?

B32. Deltasteden en klimaat verandering

De helft van de wereldbevolking woont in dichtbevolkte, stedelijke deltagebieden. Juist dit soort deltasteden zijn gebieden die zeer gevoelig zijn voor de gevolgen van de klimaatverandering. Met welke slimme, gewaagde ideeën en praktische oplossingen, hoe klein ook, kan bijvoorbeeld een Nederlandse deltastad ondersteund worden bij het klimaatbestendig maken van die stad?

Deelthema Landbouw/voeding

B41. Het voedsel voor een stad in 2040

Ongeveer twintig procent van de hoeveelheid energie die verbruikt wordt in een huishouden staat direct dan wel indirect in verband met onze voedselconsumptie. Hiermee is voeding een belangrijke energieafnemer. Hoe zouden we dit energiebeslag drastisch kunnen verminderen? Hoe zou het

streefbeeld van de voedselvoorziening voor urbane gebieden in 2040 er uit kunnen zien? Een stad die platteland wordt? Werk je algemene ontwerp uit voor je eigen woonplaats en schrijf een advies voor de burgemeester of een wethouder.

B42. Europees landbouwbeleid op de (duurzaamheids)schop?

De EU geeft 55 miljard euro per jaar uit aan landbouw. Dat is 44 procent van alle uitgaven. Dat dient onder andere een strategisch belang: zelfstandigheid op het gebied van voedselvoorziening. Maar hoe bereiken we dit doel op een manier die een constructieve bijdrage levert aan het klimaatbeleid?

B43. Masterplan transitie naar duurzame landbouw

Hoe zou een transitie naar een klimaatvriendelijke landbouw er uit kunnen zien? Wat zouden we hieronder kunnen verstaan? Welke innovatieve opties zijn er voor de lange termijn? Welke beleidsinstrumenten zijn beschikbaar en wat is hun effect op emissies? Welke beleidsinstrumenten zijn effectief om innovatie en daarbij horende leerprocessen te stimuleren? Welke innovaties zijn nodig om een duurzame ontwikkeling op gang te brengen? Welke knelpunten zijn er? Welke oplossingen zijn haalbaar? Hoe ziet de route naar het klimaatvriendelijk maken van de landbouw er uit? Werk dit uit voor de Nederlandse situatie.

3. European Values

Onderzoek naar waarden en overtuigingen van Europese jongeren

Het programma betreft sociaalwetenschappelijk onderzoek naar eenheid en verscheidenheid van jongeren in Europa. Vormen jongeren in Europa een culturele eenheid of juist niet? Thema's kunnen bijvoorbeeld zijn: levensstijl, gezin, werk, religie, sex, politiek, samenleving. Je leert in dit onderzoeksprogramma een belangrijk sociaalwetenschappelijk onderzoeksinstrument te gebruiken: de enquête.

De opdrachten; maak een keuze

In dit onderzoeksprogramma is de methode van onderzoek bekend: je gaat werken met een enquête. Dat maakt het makkelijker om bij een of meer van de Europese waarden een eigen onderzoeksvraag te bedenken. De onderstaande opdrachten zijn ruim te interpreteren als aanleidingen om een eigen, meer precieze onderzoeksvraag te ontwikkelen. Je kunt bijvoorbeeld door een vragenlijst te ontwikkelen en die te sturen naar leerlingen op de scholen in Europa waar jouw school contact mee heeft.

C01. Jongeren in Europa: jaren zeventig en nu?

In de jaren zeventig waren jongeren meer geïnteresseerd in milieuvraagstukken dan ouderen; wel zijn wat dat betreft verschillen tussen landen in Europa. Is dat nog steeds zo?

C02. Jongeren en de waarde die zij aan milieuvraagstukken hechten

Er is een groot aantal onderzoeksvragen aan het onderwerp 'milieu en klimaat' te ontleen. De klimaatverandering maakt het noodzakelijk dat vele, creatieve mensen zich gaan inzetten om een duurzame samenleving op te bouwen. Een samenleving waar de huidige jongeren hun toekomstig bestaan zullen hebben.

In hoeverre speelt dit een rol bij het kiezen van een vervolgopleiding door leerlingen?

Hoe leeft deze problematiek, wat weten jongeren van klimaatverandering en duurzaamheid?

In hoeverre spelen klimaat en duurzaamheid een rol bij het nadenken over hun toekomst?

Wat ervaren ze als ze geconfronteerd worden met informatie over klimaatveranderingen?

Is het voor hen een belangrijk onderwerp?

Krijgt het onderwerp op school voldoende aandacht op de juiste manier?

En hoe leeft het verschijnsel van de klimaatverandering bij jongeren in andere Europese landen en op welke manieren is dit te vergelijken?

Welke vervolgopleidingen en beroepen hebben te maken met duurzaamheid en klimaatvraagstukken en op welke manier? Is hierover toegankelijke en overzichtelijke informatie? Is dit belangrijk? Lopen

bij vervolgopleidingen en beroepen inspirerende mensen rond die hier iets zinvols over zouden kunnen zeggen?

C03. Jongeren en mensenrechten in Europa (en daarbuiten)

Onderzoek verschillen tussen jongeren als het gaat om het belang dat zij aan mensenrechten toekennen. Kies hiervoor een of meer mensenrechten die je zelf van het grootste belang vindt. Zie bijvoorbeeld (!) de website van het Ministerie van Buitenlandse Zaken hierover. Vinden jongeren bepaalde mensenrechten belangrijker dan andere? Zijn er verschillen tussen jongeren? Zijn de verschillen te verklaren?

C04. Eigen initiatieven voor een enquête-onderzoek

Binnen dit programma ontwikkelen leerlingen vaak een eigen onderzoeksvraag die met hulp van een enquête kan worden beantwoord. Ook jij wordt hier hartelijk voor uitgenodigd. Kijk voor inspiratie bij de onderzoeken die leerlingen eerder in dit onderzoeksprogramma hebben ondernomen, op www.yeswiki.nl bij de overzichtspagina voor eerder uitgevoerd onderzoek.

4. Global Development Programme (1): project Consultancy, Research & Design (CRD)

Onderzoeken en ontwerpen voor projecten in ontwikkelingsgebieden

Leerlingen werken aan echte opdrachten van mensen in Afrika, Azië, Midden – en Zuid-Amerika. De opdrachten betreffen concrete, plaatselijke projecten en zijn voor alle profielen in het voortgezet onderwijs.

Achterliggende, grote vragen zijn: Is ontwikkelingswerk zinvol? Welke strategieën hebben het meeste succes? Welke rol moet Nederland spelen bij ontwikkelingssamenwerking? Is ontwikkelingssamenwerking niet ook (of: juist) een Europese kwestie?

Check svp de actuele lijst met opdrachten en uitvoerige (!) beschrijvingen na inloggen op www.worldschool.nl. Er worden voortdurend opdrachten toegevoegd.

C001 - Stichting The Learning Journey (South Africa): Ownership and empowerment at a high school: defining the counsellor

C002 - KROY (Dominican Republic): Recycling plastic

C003 - WorldActivity (Phillipines): Educational material for underprivileged children

C004 - Niketan (Bangladesh): Develop a teaching methodology for children with severe learning disabilities

C005 - Cabrejou Foundation (Indonesia): Good food for better health in Indonesian hospitals

C006 - Hope Alive Uganda (Uganda): A biogas installation in Kisozi

C007 - Hope Alive Uganda (Uganda): Reducing HIV/AIDS - campaign for children 6-10 years

C008 - Hope Alive Uganda (Uganda): Reducing HIV/AIDS - campaign for adolescents and adults

C009 - Stichting Guacamaya (Guatemala): Reforestation in Guatemala

C010 - Under one roof (Ghana) Een school in de droogte

C011 - Act to protect (Malawi): Sustainable energy in Malawi 2030

C012 - Act to protect (Malawi) - Alternatives to firewood

C013 - Stichting Guacamaya (Guatemala): Voluntourism in Guatemala

C015 - Wanawa (Kenya): Homeopathy in Kenya (complete assignment follows shortly)

C016 - Dibiyya (Siera Leone): Energy for brick ovens and business plan small bricks factory (multi disciplinary assignment)

C017 - Steun Sahel Projecten (Burkina Faso): Waterinfiltration in the Sahel

C018 - Stichting Eurable (Central and Eastern Europe): learning English as a second language (ESL) to gain professional knowledge over the internet

C019 - Hope Alive Uganda (Uganda): Clean water for Kisozi

C020 - Penduka (Namibia): online system for transfer of knowledge and experience for our volunteers

C021 - Helping Hand Moldavia (Moldova): Efficient stove for pellet combustion

C022 - Cabrejou (Indonesia): Iodate salt with iodine from seaweed?

C023 - Cabrejou (Indonesia) a suitable solar oven

C024 - Cabrejou (Indonesia): Replenish the fresh groundwater supply of an island

C025 - Nepalimed (Nepal): Communication at the top of the world

C026 - NME Mundial (Bolivia): City Farming and Challenging Environment & Nature Education

C027 - Niketan (Bangladesh): How to recruit volunteers for a buddy project with mentally and physically handicapped people

C028 - Niketan (Bangladesh): Develop subject-specific educational material for mentally handicapped youngsters

C029 - Stichting Kadowinja: Design toilet facilities for 250 school children using water harvesting techniques in the rainy season

C030 - Helping hand Moldavia/ Keystone Woningaanpassing voor jong gehandicapt

C031 - Helping hand Moldavia/ Keystone: defending techniques in case of challenging behavior

C032 Stichting SADO (Somalia): Ontwikkel een plan voor een moeder en kind kliniek

C033 Stichting SADO (Somalia): Energy for mother-child clinic

C034 - Stichting Aman-Iman (Niger): ecologische moestuinen en businessplan (interdisciplinaire opdracht)

5. Global Development Programme (2): Global Educational Network for Entrepreneurs (GENE)

Onderzoeken en ontwerpen van het bevorderen van ondernemerschap in ontwikkelingsgebieden

Het Global Development Programme bevat het deelprogramma GENE, dat gaat over de grote vraag of ontwikkelingssamenwerking wordt verbeterd door het bevorderen van ondernemerschap. De opdrachten over ondernemerschap betreffen onder meer microkredieten, het opzetten van businessplannen voor specifieke, kleine bedrijven en het ontwikkelen van marketinginstrumenten.

Titels van opdrachten

Check svp de actuele lijst met opdrachten en uitvoerige (!) beschrijvingen na inloggen op www.worldschool. Er worden voortdurend opdrachten toegevoegd.

E001 - Doubler Foundation (World): Marketing plan crowdfunding

E002 - Doubler Foundation (Nepal): Casestudy crowdfunding for a non-profit organisation in Nepal

E003 - Penduka (Namibia): Promotion products centre for disadvantaged women through internet

E004 - Penduka (Namibia): Targeting customers for more sales in Namibia

E005 - Hope Alive Uganda (Uganda): Businessplan for crafts production women's group

E006 - Act to protect (Malawi): Alternative food production: insects

E007 - Stichting Yoba (Gambia): A Dutch market for fair trade from Gambia?

E008 - Stichting Leweza (South Africa): Voorstudie ondernemerschap in onze leerwerkplaats

E009- Cambodia-Dutch (Cambodia): Marketing for Moringa

E010- Cambodia-Dutch (Cambodia): A business plan for fair trade

6. Art & Identity

Identiteit en diversiteit in Nederland, Europa en de wereld, gezien vanuit de kunsten

Leerlingen werken aan een kunstzinnig product of een productie rond de sleutelwoorden Europa, identiteit en diversiteit. Het project wordt op school uitgewerkt. Op dit project wordt niet door afzonderlijke leerlingen ingetekend, zoals in de andere onderzoeksprogramma's het geval is, maar door een of meer docenten van een school. Alle kunstuitingen zijn mogelijk: muziek, poëzie, literatuur, drama, beeldende kunsten.

Ondersteuning en planning

de dienstverlening van Worldschool is in dit traject gericht op docenten. Worldschool organiseert een bijeenkomst voor uitwisseling van ideeën en uitwerkingen. Het doel is een of meer artikelen te publiceren waarin de waarde van kunst in het onderwijs in termen van een praktische onderwijsfilosofie en haalbaar onderwijsbeleid wordt verdedigd.

Je werkt als docent met leerlingen toe naar een presentatie op een van de landelijke conferenties van het Global Issues Programma, in een nader af te spreken vorm (tentoonstelling, opvoering, ateliers, e.d.). En: de productie/producten worden opgenomen in het digitale YES! European Art Gallery op deze website.

De opdrachten; maak een keuze

Je als docent met leerlingen een eigen invulling aan de productie geven. Sleutelwoorden zijn: Europa, identiteit, diversiteit, oordelen en vooroordelen.

Denk bijvoorbeeld aan:

- **Identiteit en Europa in onze eigen stad**; onderzoek en verbeelding van Europese diversiteit in de eigen omgeving.
- **Twins?** Een serie dubbelporretten gemaakt tijdens een internationale uitwisseling
- **Identiteit en de Oude Meesters**. Jezelf en anderen kenbaar maken na experimenten en onderzoekingen die geïnspireerd zijn op Oude en Minder Oude Meesters
- **Oordelen en voordelen in Europa**; een uitwisseling van kunstzinnige producties met leerlingen van partnerscholen in Europa.

Of laat je inspireren door sleutelwoorden voor het ontwerpen van een productie:

- **City Scaping**
- **Young European Artists for Nature**
- **Google Earth Art**
- **Inter Cultureel**
- **Wat van ver komt, is ...**